

УДК 323(560)(045)

Е. Р. Ахмедова

ТУРЕЧЧИНА ЯК ПОТЕНЦІЙНИЙ СУБ'ЄКТ МАЙБУТНЬОЇ МІГРАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ЧИ ПРИТУЛОК ДЛЯ МІГРАНТІВ

У статті розглядається, аналізується та досліджується статус Туреччини як майбутнього суб'єкта міграції для країн ЄС чи країни, що прийматиме мігрантів. Доведено, що в процесі вирішення питання про набуття членства Туреччини в Європейському Союзі існує ряд важливих питань про природу проблеми, яка зачіпає міграційну політику. Автор стверджує, що, з одного боку, позитивні зміни в економіці, соціальній і політичній сферах показують, що Туреччина стала країною, яка сама по собі наймає іммігрантів і дає політичний притулок. Більше того, її громадяни воліють залишатися у своїй власній країні. З іншого боку, результати деяких досліджень показують, що серед всіх країн - кандидатів на вступ до ЄС, найбільша загальна частка імміграції належить Туреччині. Ці фактори генерують заклопотаність з приводу можливого уповільнення або призупинення процесу вступу Туреччини в ЄС.

Ключові слова: міграція, міграційна політика, економічні мігранти, міграційні потоки, Європейський Союз.

Постановка проблеми. В грудні 2004 року Європейський Союз (далі – ЄС) прийняв рішення розпочати переговори щодо вступу Туреччини до європейської спільноти, тим самим, наблизив обговорення одного з найбільш спірних питань – міграції населення країни до ЄС. Для деяких політиків та значної частини електорату в межах ЄС головним занепокоєнням є потенційна «повінь» економічних мігрантів з боку нових членів ЄС та країн, що вступають в цю міжнародну спільноту в майбутньому.

Ступінь наукової розробки теми. Ця тема знайшла відображення в дослідженнях зарубіжних спеціалістів. Зокрема, варто відзначити праці Хуберта Крігера та Бертранда Маїтре [1], Айхана Кая та Ферхата Кентела [2], Кемаля Кірішчі та Рафіка Ерзана [3] та ін. Так, Х. Крігер та Б. Маїтре висвітлюють можливі міграційні тенденції, що можуть виникнути у зв'язку з майбутнім розширенням Європейського Союзу. А. Кая та Ф. Кентел наводять аргументи проти ймовірної міграції громадян Турції до країн ЄС. А. К. Кірішчі та Р. Ерзан основну увагу приділяють проблемним питанням інтеграції турецьких іммігрантів в суспільство ЄС та міграції до самої Туреччини. Крім того, К. Кірішчі аналізує проблематику трансформації Туреччини з еміграційної країни в імміграційну.

Разом з тим, слід зауважити, що існує досить невелика кількість наукових праць, які містять комплексний аналіз майбутнього потоку мігрантів Туреччини до держав-членів ЄС.

Метою статті є дослідження актуальної проблематики потенційної міграції населення Турції до держав-членів ЄС та гіпотетичного набуття Туреччиною статусу держави, що прийматиме мігрантів або транзитної держави для громадян інших держав, що прагнутимуть дістатись держав-членів ЄС.

Для досягнення мети роботи передбачається виконання таких завдань:

- надання стислого огляду історичної міграції різних народів в Туреччину та розгляд причин початку міграційних процесів з неї до країн ЄС;

- проведення аналізу досліджень, що надають більш чітке розуміння причин потенційної міграції з Туреччини до країн ЄС, а саме, тих, що прогнозують значний обсяг міграційного потоку до ЄС та труднощі, до яких він призведе для

патримоніальної держави;

- проведення аналізу доктринальних досліджень, що спростовують наявність проблематики масової міграції населення з Туреччини до держав-членів ЄС;

- проведення системного аналізу позитивних та негативних явищ міграції турецького населення до держав-членів ЄС.

Викладення основного матеріалу. Туреччина – це держава, що має асоційовані відносини (включаючи Митний союз з 1996 року – Авт.) з Європейським Союзом з 1963 року; з 1999 року вона є кандидатом на членство до ЄС; з 2005 року вона перебуває в стадії переговорного процесу щодо набуття повноправного членства в ЄС.

Перед обговоренням питання потенційної міграції громадян Туреччини та фізичних осіб інших правових станів до держав-членів ЄС, корисно буде розглянути історію міграції в Туреччину. В цьому контексті зразу ж треба констатувати, що історично трапилося так, що Туреччина отримувала більше іммігрантів ніж породжувала [4].

У історичній ретроспективі міграція в Туреччину почалася в 1492 році, коли близько 200 тисяч юдеїв, що тікали від переслідування іспанською інквізицією, були привезені до Османської Імперії. Протягом неспокійної першої половини XIX століття до Туреччини іммігрувало чимало етнічних угорців та поляків. Так, наприклад, селище Полопонезкей, що знаходиться в Туреччині, було засновано польськими іммігрантами та з того часу його етнічний склад практично залишається незмінним. Протягом війни на Балканах до Анатолії прибули сотні тисяч етнічних слов'ян. Крім того, чимало людей тікали до Туреччини протягом Першої Світової війни та революції в Росії. Під час Холодної війни, до Туреччини тікали тисячі осіб, шукаючи захист від комуністичних режимів Східної Європи та Радянського Союзу. Значна кількість іммігрантів, що набула статусу біженців, згодом переселилась до Канади та Сполучених Штатів Америки, відповідно до рішення Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй по справах біженців (UNHCR) [5]. В період з 1923 по 1997 роки більш ніж 1,6 млн. осіб іммігрували до Туреччини, здебільш це були вихідці з Балканських країн. Крім того, починаючи з 80-х років XX ст., з Ірану та Іраку, а також країн, що розвиваються, до Туреччини прибувало все більше осіб в пошуках захисту [6].

Між 1988-1999 роками країна тимчасово надала допомогу більш ніж 850 000 особам, включаючи албанців, сирійців, боснійців, болгарських турків, чеченців, іракців, курдів, туркменів тощо. Крім того, кількість іранців, що знайшли в Туреччині неофіційний тимчасовий захист протягом 1980-90 років, навіть є невідомою [7].

Деякі джерела вказують на те, що Туреччина, яка досить активно задіяна в процесі отримання членства в ЄС, скоріше конкуруватиме з Іспанією, Португалією та Грецією для того, щоб самою стати країною привабливою для мігрантів [8]. Це підтверджується тим, що уряд Туреччини завжди надавав суттєву допомогу іммігрантам. Свідченням цього стало рішення Тургута Озала, колишнього прем'єр-міністра та президента Турецької Республіки, щодо надання можливості сотням тисяч громадян Албанії, Сирії, Іраку, Болгарії тощо вести роздрібну торгівлю (торгівля галантереєю, валізами) на території Туреччини. Завдяки цим заходам стало можливим послаблення, до певної міри, важких економічних наслідків переходу від неринкової до ліберальної ринкової економіки в країні. Якщо б Туреччина не проводила таку політику, ці особи змушені були б мігрувати до країн Західної Європи. Відкриваючи країну для тимчасових робіт, Туреччина й надалі залишається привабливою для роздрібною торгівлі, для потенційних трудових мігрантів, починаючи з Арменії та закінчуючи Росією [9].

Міграція турецького населення в Європу сформувалась недавно та є своєрідним феноменом. В 60-х роках XX ст. країни Західної Європи на чолі з Німеччиною

потребували велику кількість робітників для забезпечення економічного росту своїх країн та повернення економічної могутності, що була притаманна європейським державам до Другої світової війни. Населення Туреччини стало основним фактором у вирішенні даної проблеми. Так, з середині ХХ ст. міграція почалася на засадах двосторонніх міжурядових правових угод між Туреччиною та Німеччиною. Спочатку, мігранти розглядалися виключно в якості тимчасових працівників. Вони, як передбачалося, мали працювати в Німеччині протягом певного періоду часу та по завершенню робіт повернутися додому. Але, вони не повернулися. Макс Річ, драматург та новеліст з Швейцарії, зауважив з цього приводу: «Ми потребували працівників, а натомість отримали людей» [10].

Міграція досягла свого піку в першій половині 1960 року, з показником 80 000 мігрантів щорічно, або 0,5% ринку праці Туреччини. Перша хвиля міграції закінчилася з падінням попиту на працю в Європі в другій половині 70-х років та закриттям каналів для легальної міграції. З 1980 року потік міграції склав 40 000-60 000 людей щороку, що складає 0,2% ринку праці Туреччини [11].

На сьогодні, лише третє або четверте покоління турецьких мігрантів, які, через відсутність ефективної міграційної політики у Європі, були фактично ізольовані та проігноровані тамтешніми суспільствами, в кінці кінців з великими зусиллями почали інтегруватись в суспільство країн, в яких проживають. Так, серед нащадків перших мігрантів з Туреччини в Німеччину та інші країни Європи зустрічаються артисти, науковці, бізнесмени та політики. Деякими визначними прикладами цього є колишній державний секретар Данії Небахат Альбайрак, політик Німеччини та колишній член Бундестагу доктор Лале Акгюн, Член Європейського Парламенту (далі – ЧЄП) від Данії Еміне Бозкурт, член ЧЄП від Німеччини Ісмаїл Ертуг тощо.

Разом з тим, слід зважати й на іншу позицію, яка акцентує увагу на небажання турецької спільноти, зокрема в Німеччині, інтегруватись в тамтешнє суспільство. Так, великий соціальний та політичний резонанс викликали висловлювання германського політичного діяча Т. Саррацина про міграційну політику Німеччини, зроблені ним в інтерв'ю журналу «Lettre International» від 30 вересня 2009 року [12]. Він сказав, що значна частина арабських і турецьких іммігрантів не може і навіть не хоче стати частиною німецького суспільства: «Інтеграція є завдання того, хто інтегрується. Я не зобов'язаний поважати того, хто нічого для цього не робить. Я взагалі не зобов'язаний когось поважати, хто живе за рахунок держави, відкидаючи цю державу, не дбаючи належним чином про освіту своїх дітей і постійно виробляє в світ маленьких «дівчаток-в-хустках». Тому, Т. Саррацин висловився за жорсткішу міграційну політику Німеччини по відношенню до приїжджих, крім тих, що мають високу кваліфікацію [13].

Деякі джерела вказують, що Туреччина сьогодні є транзитною країною для тих людей, які намагаються дістатись Європи. Тому думка про те, що з відкриттям воріт до ЄС, турецьке населення напливе до неї є міфом, який часто використовується тими, хто не може знайти кращого аргументу проти членства Туреччини в Європейському Союзі. Останнє велике розширення ЄС у 1995 році (до складу ЄС увійшли 10 держав Східної Європи та 3 пострадянські республіки Балтії – Авт.) продемонструвало, що населення воліє залишатися в своїх країнах тоді, коли умови в них покращуються завдяки інтеграції країни до ЄС, незважаючи на існування кращих умов в інших державах-членах ЄС.

Свідченням економічного росту Туреччини є постійно зростаюча кількість іммігрантів. Так, наприкінці 2010 року в Туреччині мешкало понад 177 000 іноземців. З них 19 351 знаходились в країні по роботі, 29 266 з метою навчання та 128 327 осіб по «різним» причинам, в більшій мірі, по причині возз'єднання зі своїми родинами [14].

Відповідно до статистичних даних, на березень 2007 року перші 10 національностей іноземців, що мають дозвіл на проживання в Туреччині належать таким країнам як Болгарія, Азербайджан, Німеччина, Росія, Ірак, США, Греція, Іран та Афганістан. Серед громадян ЄС, що мають дозвіл на проживання в Туреччині, лідируючі позиції належать громадянам Болгарії, Німеччині, Великої Британії, Греції та Франції [15].

Позитивні зміни в економіці країни, соціальній та політичній сферах, свідчать, про те що Туреччина вже не є країною, що відправляє трудових мігрантів, як це було в 1960-х роках, ані країною, що породжує політичних біженців, як це було в 1980 році через військовий заколот. Туреччина стала країною, що сама приймає іммігрантів та надає їм політичний притулок. Більш того, кількість заяв з проханням надання Туреччиною політичного притулку зросло з 4 550 в 2006 році до 9 230 в 2010 році. А кількість аналогічних заяв турецьких громадян до країн Європейського Союзу становить 5 285 за 2010 рік, що на 12% нижче порівнюючи з 2009 роком. По кількості заяв на надання політичного притулку Туреччина посідає 14 місце, тоді як Сербія – перше, а Македонія – 10 місце [16].

Для порівняння, в 2002 році в країнах ЄС було офіційно зареєстровано 3 млн. громадян турецького походження. Головними країнами, що приймають громадян Туреччини стали Німеччина (77,8% загальної кількості працівників-мігрантів або 2,3 млн. осіб), Франція (7,9% або 230 000 осіб), Австрія (4,7%, 135 000 осіб) та Нідерланди (4,4% або 128 000 осіб). Більше того, громадяни Туреччини складають чи не найбільшу групу мігрантів третіх держав в ЄС (близько 25% усіх громадян третіх держав) [17].

Для більш чіткого розуміння обсягу потенційної міграції в країні, було проведено чимало досліджень. Так, дослідження, проведене Хубертом Крігером (фахівець Європейського фонду, що проводить дослідження умов життя та праці) та Бертраном Майтре (фахівець дослідницького інституту ESRI з економічних та соціальних питань) [18], мало на меті розкрити очікуваний обсяг міграції та структуру потенційних мігрантів нових держав-членів, в тому числі Болгарії, Румунії та Туреччини до старих держав-членів ЄС.

Результати свідчать про те, що найвищий загальний намір іммігрувати належить Туреччині на рівні 6,2%, потім Болгарії та Румунії на рівні 5,0%. Але, остаточно мігрувати протягом наступних п'яти років вирішило тільки 3% населення. Вражає високий рівень розбіжностей між загальним та остаточно рішенням серед потенційних мігрантів Туреччини у разі вільного пересування громадян. Виходячи з загальної кількості населення, ці цифри відповідатимуть 3,03 млн. осіб, які мають загальне бажання мігрувати з країни та 0,15 млн., що прийняли остаточно рішення щодо міграції [19].

Інше дослідження, що було проведено Айханом Кая (професор Стамбульського наукового інституту) та Ферхатом Кентел (аналітик з питань політики Туреччини), має протилежний результат [20]. Згідно з проведеним опитуванням мігрантів турецького походження, що живуть в Європі (особливо в Бельгії, Німеччині та Франції) близько 70% опитуваних не рекомендуватимуть своїм родичам мігрувати в держави-члени ЄС. Головними причинами цього є зростаючий рівень безробіття в європейських країнах, низькі заробітні плати, тяжкі умови праці, низький рівень толерантності, різні цінності та сум за батьківщиною [21].

Уявлення про те, що суттєве та неконтрольоване збільшення мігрантів в країнах ЄС може призвести до серйозних хвилювань на ринку праці теперішніх держав-членів ЄС, визиває серйозне занепокоєння в усьому Європейському Союзі. Більшість з досліджень стосуються здебільше періоду до 2013 року та ґрунтуються на продовжені існуючих міграційних тенденцій. Дослідження на довгостроковий період, наприклад,

до 2025-2030 років, ґрунтуються, головним чином, на диференціації доходів та надають цифри, що суттєво відрізняються одна від одної (від 0,5 до 4 млн. потенційних турецьких мігрантів до держав-членів ЄС). Інші дослідження прогнозують відносну стабільність міграційного потоку незалежно від вступу країни до ЄС, або нагадують про обставини, що свого часу мали місце в Іспанії та Португалії, де початкова імміграція була призупинена. Враховуючи досвід стосовно схильності працівників Туреччини до міграції в пошуках роботи в тих країнах, де вже живуть їхні родичі, ймовірно, найбільша доля турецьких мігрантів припаде на такі країни як Німеччина, Франція, Нідерланди та Австралія.

Крім загальних умов економічного зростання та працевлаштування, на потік міграції впливають такі фактори, як: різниця заробітної плати між Туреччиною та країнами ЄС та ситуація на ринку праці в самій Туреччині. В зв'язку з цим, якщо політика Туреччини на ринку праці буде спрямована на залучення молоді до ринку праці, еміграційний потенціал в Туреччині скоріше всього знизиться. Зокрема, прогрес Туреччини в таких сферах як соціальна політика, працевлаштування, охорони здоров'я та освіти зможе знизити потік еміграції [22].

Деякі доктринальні дослідження свідчать про те, що незабаром Європі буде необхідне молоде населення Туреччини з освітою, так як зріст населення в ЄС є застійним. З огляду на старіння населення ЄС може виникнути необхідність в робітниках працюючого віку для підтримки систем соціальної безпеки. Туреччина має молоде населення, його співвідношення до загальної кількості зараз складає 65% та сягне 70% до 2025 року, перед тим як почне зменшуватися [23]. Так, проведені дослідження вказують на те що, незначна більшість молодих людей бажає працювати в будь-якій європейській країні. 28% опитаної молоді бажає працювати за кордоном протягом обмеженого періоду часу та 25% протягом довгого періоду часу. Та навпаки, біля 44% молоді Туреччини не бажають або не хотіли б працювати в будь-якій європейській країні [24].

Інші джерела прогнозують, що міграція принесе цілий ряд труднощів в країнах, що є її потенційним джерелом. Такі труднощі, перш за все, пов'язані з високим рівнем безробіття, соціальною та культурною інтеграцією мігрантів.

Суттєвим занепокоєнням є різниця в прибутку, що становить біля 60 % між центральними та східними європейськими країнами та «старими» державами-членами ЄС. У випадку, якщо до ЄС приєднаються Болгарія, Румунія та Туреччина розрив ВВП на душу населення може зрости до 70 %. Цей розрив в прибутках є суттєво більшим, ніж в країнах південного розширення ЄС.

Результатом внутрішніх дебатів стало прийняття майже усіма «старими» державами-членами ЄС, за виключенням Ірландії, Об'єднаного Королівства та Швеції, рішення щодо прийняття тимчасових заходів для працівників з нових країн-членів, тим самим, забезпечуючи поетапний доступ до їхніх національних ринків праці.

Як було зазначено вище, занепокоєння в сфері економіки пов'язані з можливим зростанням рівня безробіття в результаті витіснення місцевих працівників з виробництва та сектору послуг більш кваліфікованими, але дешевшими робітниками з нових держав-членів. Крім того, міграція стане причиною зростаючого рівня злочинності та матиме негативний вплив на соціальний зв'язок через існування неоднорідних суспільств.

Звичайно, ефект на ринку праці в нових державах-членах ЄС та країнах, що вступають до нього у майбутньому, буде двостороннім. Країни, з високим рівнем безробіття та низьким економічним зростом матимуть користь від еміграції низько-професійних та некваліфікованих робітників, тим самим, знижуючи пропозицію на своєму ринку праці та залишаючи чималу кількість людей без роботи. Крім того,

грошові перекази працівників мігрантів матимуть позитивний вплив на прибутки країни, сферу вжитку та на внутрішній попит в країні в цілому. У разі, якщо країни зіштовхнуться з еміграцією висококваліфікованих та молодих спеціалістів, це може підірвати конкурентоспроможність їх громадян [25].

Якщо Європа бажає й надалі залишатися конкурентоспроможною в глобальній економіці, виникає необхідність в прийнятті міграційної політики ЄС щодо найму кваліфікованих мігрантів через проблему старіючого населення в Європі та економічних умов, що постійно змінюються. Як вказано в Комюніке Європейської Комісії (200), «до 2010 року в секторі здоров'я не вистачатиме приблизно одного мільйона професіоналів та двох мільйонів помічників медичних професій. Підраховано, що до 2015 р. нестача в спеціалістах-практиках становитиме 384 000 та 700 000 місць. ЄС також потребує великого зросту кількості працівників науково-дослідної сфери, деяка частина яких повинна приїхати з третіх країн» [26].

Ситуація стосовно Туреччини є ще більш дискусійною. Існують побоювання стосовно культурної несумісності між християнським та мусульманським суспільствами та побоювання через вплив Туреччини на політичній арені, як найбільшої країни-члена у складі 28 держав-членів ЄС після Німеччини. Але, все ж таки, найбільше занепокоєння визивають майбутнє становище на ринку праці та соціальні питання з деякими попередніми прогнозами щодо 3 млн. потенційних мігрантів з Туреччини [27].

В Європі також існує думка, що кількість мігрантів коливатиметься від 2,5 млн. до 10 навіть 15 млн. чоловік. Стаття в Бельгійській газеті, *De Standard* від 30 березня 2004 року, що написана Діркком Якоб Ньюбоером, стверджує, що 25% турків, приблизно 17 млн., мігрували до Європи, якщо б могли [28].

В противагу цьому твердженню є вже згадані економічні показники Туреччини, які вказують на те, що щорічне зростання прибутку на душу населення складає 4%, що майже в два рази більше від показників, що мав ЄС у складі 15 членів. Тим не менш, були періоди, особливо в 1990 році, що стали для країни досить кризовими. Протягом 2002-2003 років, коли можливість призначення дати переговорів щодо вступу Туреччини до ЄС стала більш реальною, економіка Туреччини знову продемонструвала потенціал до значного зросту.

Останні соціологічні дослідження свідчать про те, що люди воліють залишитися в своїй країні ніж переїздити в іншу, відчуваючи на собі економічний, політичний та навколишній тиск. Наприклад, після падіння Берлінської стіни та розвалу Радянського Союзу, існувало занепокоєння та паніка щодо того, що мільйони російських громадян та громадян Західної Європи затоплять Європу. Але, цього не сталося. Натомість, приблизно 1,2 млн. переважно німців та євреїв, емігрували в перші три роки до Німеччини та Ізраїлю. Крім того, більшість росіян (22-25 млн.) залишилися за межами Росії в Балтійських країнах та країнах колишнього Радянського Союзу. В зв'язку з цим, залежно від економічного та політичного розвитку в країні, турецьке населення також може залишитися на території своєї держави.

З набуттям Туреччиною членства в ЄС, вона, звичайно, матиме можливість користуватися усіма перевагами вільного пересування робочої сили. Навіть, якщо ЄС вживатиме жорсткий режим міграційної політики, чистий щорічний потік мігрантів з Туреччини до країн ЄС становитиме 35 000 осіб. Ці фактори визивають побоювання щодо можливого уповільнення чи призупинення процесу вступу Туреччини до ЄС. Економічним наслідком цього процесу стане низький темп економічного зростання та зростаючий рівень безробіття в самій Туреччині, а політичним – уповільнення або призупинення процесу реформ в країні. Результатом цього стане суттєве збільшення кількості потенційних мігрантів. Значна їх кількість шукатиме вихід в країнах ЄС.

Разом з тим, досвід Греції, Португалії та Іспанії свідчить про те, що успішний вступ країни до ЄС знижує та поступово виключає потік міграції завдяки високому рівню економічного розвитку та ефективному виконанню реформ в країні

З іншого боку, так як Туреччина знаходиться на шляху набуття статусу імміграційної країни, не зупиняються суперечки щодо того, що це означатиме для країни та який це матиме вплив на національну ідентичність Туреччини, а також актуалізується питання чи є ефективними закони, що регулюють імміграцію в країні. Більше того, Туреччина прийматиме та приймає громадян ЄС на постійне місце проживання в країні. Це, звичайно, матиме вплив на Туреччину. Так, було організовано масову маніфестацію через те, що турецька влада надала право на відкриття церкви місіонерам ЄС в Аланії та дозвіл на роботу священника. Крім того, під час місцевих виборів 28 березня 2004 року, деякі постійні жителі з країн ЄС в Мармарисі, скаржилися на те, що вони сплачують місцеві податки, але не мають права голосувати на місцевому рівні [29].

Думку про те, що велика кількість жителів Туреччини «затопить» ЄС у випадку вступу країни до ЄС, потрібно викоринити з популістської риторики. Так, звичайно, деякий рух людей з Туреччини до ЄС матиме місце, але набагато важливіше зрозуміти демографічний та економічний розвиток країни, що є наслідком цього процесу, ніж те, яким буде обсяг міграційного руху. Надаючи важливість ЄС як якорю в політичній та економічній ситуації Турецької Республіки, міграція, схоже, буде більшою та більш важкою, якщо Туреччина втратить можливість набуття членства в ЄС. В цій ситуації, набагато важливіше зрозуміти динаміку, що призводить до подібних результатів, а не робити занадто спрощені спостереження приписуючи проблеми питанням релігії, чи «генетиці» [30].

Питання міграції стає все більш суттєвим для політики ЄС. В жовтні 2008 року Європейська Рада прийняла Європейський Пакт з міграції та притулку [26] з метою надання імпульсу для розвитку загальної політики ЄС по наступним напрямкам: організація законної міграції, боротьба проти незаконної міграції, укріплення зовнішніх кордонів, створення системи захисту на всій території ЄС та створення глобального партнерства з міграції та розвитку. Основні положення даної політики залишаються чинними та продовжують керувати діями ЄС: погано керована міграція може вплинути на соціальний зв'язок та довіру громадян на території вільного пересування без внутрішніх кордонів, а добре скерована міграція може бути позитивною спадщиною для ЄС. Ці зобов'язання знайшли своє відображення та були більш детально сформульовані в Стокгольмській програмі, яка була прийнята Радою Європи в грудні 2009 року [27] та зі вступом в силу Лісабонського договору 2007 року [28], що забезпечує чіткі правові рамки, стабільний, всебічний розвиток міграційної політики ЄС, головним чином, завдяки більшій участі Європейського Парламенту в процесі прийняття рішень.

В той же час, останні події показують, що ЄС продовжує зіткнутися з серйозними перешкодами в розвитку міграційної політики. ЄС повинен слідувати такій міграційній політиці, що ґрунтується на ефективно керованій внутрішній міграції та забезпечити безпеку зовнішніх кордонів Європейського Союзу навіть в умовах зростаючої мобільності осіб [29].

Висновки. Резюмуючи викладене вище, можна дійти наступних висновків:

- в процесі вирішення питання про набуття Туреччиною членства в Європейському Союзі перед цією державою виникає низка важливих питань проблемного характеру, що торкаються міграційної політики;

- з одного боку, позитивні зміни в економіці країни, соціальній та політичних сферах, свідчать про те, що Туреччина вже стає країною, що сама приймає іммігрантів

та надає політичний притулок. Більш того, її громадяни воліють залишатися в своїй країні ніж переїздити в іншу, відчуваючи на собі економічний, політичний та навколишній тиск. З іншого боку, результати деяких досліджень, свідчать про те, що з всіх країн-кандидатів на вступ до ЄС, найвищий загальний намір іммігрувати належить Туреччині на рівні 6,2% від кількості її населення. Деякі джерела передбачають у цьому випадку чистий щорічний потік мігрантів з Туреччини до країн ЄС на рівні 35 000 осіб. Ці фактори визивають побоювання щодо можливого уповільнення чи призупинення процесу вступу Туреччини до ЄС;

- питання міграції залишається досить актуальним для політики ЄС, яким було вжито чимало заходів для розвитку загальної політики з таких напрямків як: організація законної міграції, боротьба проти незаконної міграції, укріплення зовнішніх кордонів, створення системи захисту на всій території ЄС та створення глобального партнерства з міграції та розвитку;

- основні положення даної політики ЄС залишаються чинними та продовжують детермінувати його дії та керувати ними. Але, в той же час, з огляду на старіння населення ЄС може виникнути необхідність в робітниках працюючого віку для підтримки систем соціальної безпеки. Зрозуміло, що вступ Туреччини до ЄС та її молоде населення зможе частково вирішити дану проблему та зберегти конкурентоспроможність усього ЄС;

- вважається, що у випадку вступу до ЄС, деякий рух людей з Туреччини до ЄС матиме місце, але набагато важливіше у цих процесах зрозуміти демографічний та економічний розвиток країни, що є наслідком цього процесу, ніж те, яким буде обсяг міграційного потоку. Ще важливіше, зрозуміти динаміку, що призводить до подібних результатів, а не робити занадто спрощені спостереження приписуючи проблеми питанню релігії, чи «генетиці» громадян Турецької Республіки.

Список використаної літератури

1. Krieger H. Migration Trends in an Enlarging Union [Електронний ресурс]. / Н. Krieger, М. Bertrand. – Режим доступу: <http://bioterroreurope.wikispaces.com/file/view/Migration+Trends+in+an+Enlarging+European+Union.pdf>
2. Kij A. Turkey: Past, Present and Future. Revised and Updated / А. Kij, F. Kentel. – 2-nd Edition. - Istanbul : Economic Development Foundation, 2012. – P.123-124. - (Economic Development Foundation publications ; No. 252)
3. Kirisci K. Turkey: A Transformation from Emigration to Immigration [Електронний ресурс] / К. Kirisci // Center for European Studies. – Режим доступу: <http://www.migrationinformation.org/feature/display.cfm?id=176>
4. Krieger H. Migration Trends in an Enlarging Union [Електронний ресурс] / Н. Krieger, М. Bertrand. – Режим доступу: <http://bioterroreurope.wikispaces.com/file/view/Migration+Trends+in+an+Enlarging+European+Union.pdf>
5. Kij A. Turkey: Past, Present and Future. Revised and Updated / А. Kij, F. Kentel. – 2-nd Edition. - Istanbul : Economic Development Foundation, 2012. – P.123-124. - (Economic Development Foundation publications ; No. 252)
6. Kirisci K. Turkey: A Transformation from Emigration to Immigration [Електронний ресурс] / К. Kirisci // Center for European Studies. – Режим доступу: <http://www.migrationinformation.org/feature/display.cfm?id=176>
7. Erzan R. Turkish Immigrants: Their Integration within the EU and Migration to Turkey [Електронний ресурс] / R. Erzan, K. Kirişçi. – Режим доступу: <http://www.turkishpolicy.com/images/stories/2004-03-EUodyssey1/TPQ2004-3-erzan%2Bkirisci.pdf>

8. Europe facing question of living together [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hurriyetdailynews.com/default.aspx?pageid=438&n=discrimination-is-not-a-new-issue-an-expert-says-2011-04-10>
9. Krieger H. Migration Trends in an Enlarging Union [Електронний ресурс] / H. Krieger, M. Bertrand. – Режим доступу: <http://bioterroreurope.wikispaces.com/file/view/Migration+Trends+in+an+Enlarging+European+Union.pdf>
10. Там само.
11. Kij A. Turkey: Past, Present and Future. Revised and Updated / A. Kij, F. Kentel. – 2-nd Edition. - Istanbul : Economic Development Foundation, 2012. – P.123-124. - (Economic Development Foundation publications ; No. 252)
12. Див.: Zeit Online Integration. Sarrazin muss sich entschuldigen. 1 Oktober 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zeit.de/politik/deutschland/2009-10/sarrazin-aeusserung-integration/komplettansicht>; Zeit Online Umstrittenes Interview. Bundesbank-Präsident legt Sarrazin Rücktritt nahe. 3 Oktober 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zeit.de/politik/deutschland/2009-10/sarrazin-forderung-ruecktritt-bundesbank>
13. Berliner Morgenpost Stefan Schulz: Berlin-Schelte. Sarrazin schockiert mit Angriffen auf Migranten. 30 September 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.morgenpost.de/jahresrueckblick/article1182304/Sarrazin-schockierte-mit-Angriffen-auf-Migranten.html>
14. Kij A. Turkey: Past, Present and Future. Revised and Updated / A. Kij, F. Kentel. – 2-nd Edition. - Istanbul : Economic Development Foundation, 2012. – P.123-124. - (Economic Development Foundation publications ; No. 252)
15. Там само.
16. UNCHR, Asylum Levels and Trends in Industrialized Countries 2010, 03.2010, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unhcr.org/4d8c5b109.html>
17. Там само.
18. Krieger H. Migration Trends in an Enlarging Union [Електронний ресурс] / H. Krieger, M. Bertrand. – Режим доступу: <http://bioterroreurope.wikispaces.com/file/view/Migration+Trends+in+an+Enlarging+European+Union.pdf>
19. Там само.
20. Kij A. Turkey: Past, Present and Future. Revised and Updated / A. Kij, F. Kentel. – 2-nd Edition. - Istanbul : Economic Development Foundation, 2012. – P.123-124. - (Economic Development Foundation publications ; No. 252)
21. Там само.
22. European Commission, Commission Staff Working Document, Issues Arising from Turkey's Membership Perspective COM (2004) 656, 06.10.2004 SEC (2004) 1202, 2004, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2004/issues_paper_en.pdf
23. UNCHR, Asylum Levels and Trends in Industrialized Countries 2010, 03.2010, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unhcr.org/4d8c5b109.html>
24. European Commission Flash Eurobarometer, Youth On the Move [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_319b_sum_en.pdf
25. Krieger H. Migration Trends in an Enlarging Union [Електронний ресурс] / H. Krieger, M. Bertrand. – Режим доступу: <http://bioterroreurope.wikispaces.com/file/view/Migration+Trends+in+an+Enlarging+European+Union.pdf>
26. European Commission, Communication from the Commission to the European

Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Communication on Migration, COM (2011) 248, 04.05.2011, SEC (2011) 248, 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://ec.europa.eu/home-affairs/news/intro/docs/1_EN_ACT_part1_v11.pdf

27. Krieger H. Migration Trends in an Enlarging Union [Електронний ресурс] / H. Krieger, M. Bertrand. – Режим доступу:

<http://bioterroreurope.wikispaces.com/file/view/Migration+Trends+in+an+Enlarging+European+Union.pdf>

28. Див.: UNCHR, Asylum Levels and Trends in Industrialized Countries 2010, 03.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unhcr.org/4d8c5b109.html>

29. Там само.

30. Там само.

31. Див.: Европейский пакт по иммиграции и убежищу: принят Европейским Советом 24 сентября 2008 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://earmigrationpanel.org/page30960.html>

Стаття надійшла до редакції 15.12.2013 р.

E. R. Akhmedova

TURKEY AS POTENTIAL SUBJECTS OF FUTURE MIGRATION IN THE EUROPEAN UNION OR A SHELTER FOR MIGRANTS

The article discusses, examines and researches the status of Turkey as a possible potential source of migration for EU countries or migrants excepting country.

It is proved that in the process of resolving the issue of acquisition of Turkish membership in the European Union this state there is a number of important questions of the nature of the problem affecting migration policy.

The author argues that on the one hand, positive changes in the economy, social and political spheres indicate that Turkey has become a country that itself takes immigrants and gives political asylum. Moreover, its citizens prefer to stay in their own country than to move to a different feeling in itself an economic, political and ambient pressure. On the other hand, the results of some studies suggest that all candidate countries for accession to the EU, the highest overall immigrating belonging to Turkey at 6,2 % of the region's population. Some sources include, in this case the net annual flow of migrants from Turkey to the EU of 35 000 people. These factors generates a concern about a possible slowdown or suspension of the process of Turkey's accession to the EU.

The article states that migration is very relevant to EU policies, which have been taken many steps to develop general policies in areas such as: organizing legal migration, fight against illegal migration, strengthening of external borders, a system of protection throughout the EU and the creation of global Partnership on Migration and Development.

The main provisions of EU policies remain in place and continue his actions and control them. But at the same time, given the aging of the EU population may be needed workers working age to support the social security system. It is clear that Turkey's accession to the EU and its young population could partly solve this problem and to remain competitive throughout the EU.

The author supports the doctrinal position that in the case of EU accession, a movement of people from Turkey to the EU will have a place, but far more important in this process to understand the demographic and economic development resulting from this process than what would be the volume of migration flows. More importantly, to understand the dynamics that lead to similar results, but do not do too simplistic observation attributing the problem to the question of religion, or «genetics» of citizens of the Turkish Republic.

Keywords: migration, migration policy, economic migrants, migration flows, European Union.